

5. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- 1. ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**
- 2. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
 - 2.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
 - 2.2 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ**
 - 2.3 ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥΣ**
 - 2.4 ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ**
 - 2.5 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**
 - 2.6 ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ**
 - 2.7 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ**
 - 2.8 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ**
 - 2.9 ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**
 - 2.10 ΠΑΙΔΙΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ**
 - 2.11 ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ**
- 3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**
 - 3.1 ΓΟΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ**
 - 3.1.1 Σχολική ενημέρωση γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια
 - 3.1.2 Προστασία ανηλίκων λόγω ανεπαρκούς άσκησης του γονικού ρόλου
 - 3.1.3 Υποστήριξη ανήλικης μαθήτριας με μαθησιακά προβλήματα και δυσλειτουργικό οικογενειακό περιβάλλον
 - 3.1.4 Έκδοση διαβατηρίου ανηλίκου
 - 3.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ**
 - 3.2.1 Κακοποίηση ανηλίκου στο οικογενειακό περιβάλλον
 - 3.2.2 Ενδοοικογενειακή βία
 - 3.2.3 Σεξουαλική παρενόχληση μαθήτριας από εκπαιδευτικό
 - 3.2.4 Συμπεριφορά παιδαγωγού δημοτικού παιδικού σταθμού
 - 3.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**
 - 3.3.1 Ένταξη παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση
 - 3.3.2 Ένταξη παιδιού με αναπτυξιακή διαταραχή σε νηπιαγωγείο
 - 3.3.3 Επιβολή πειθαρχικής ποινής σε μαθητή δημοτικού
 - 3.4 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ**
 - 3.4.1 Καταγγελίες σχετικά με διαφημίσεις καταστήματος παιχνιδιών

5. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

1. ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στη διάρκεια του 2007 συμπληρώθηκαν τέσσερα χρόνια λειτουργίας του Κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού, ο οποίος, από τον Ιούλιο του 2003, έχει αναλάβει την αποστολή του Συνηγόρου του Παιδιού στο πλαίσιο του Συνηγόρου του Πολίτη. Με αφορμή το γεγονός αυτό, στις 11 Δεκεμβρίου (Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού), παρουσιάστηκαν συνοπτικά οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις τις οποίες έχει διατυπώσει ο Συνήγορος του Παιδιού στη διάρκεια αυτών των χρόνων σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων των παιδιών στην Ελλάδα. Κατά το 2007 ο Συνήγορος του Παιδιού ανέλαβε επίσης νέες πρωτοβουλίες για την προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού και την παρακολούθηση της εφαρμογής και της διάδοσης της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ).

Ός προς τις υποθέσεις παραβιάσεων δικαιωμάτων ανηλίκων που χειρίστηκε κατά το 2007 ο Συνήγορος του Παιδιού, σημειώθηκε αύξηση 26,42% στον αριθμό των νέων αναφορών που κατατέθηκαν (συνολικά 378 νέες αναφορές), και η Αρχή ασχολήθηκε ακόμη με 89 αναφορές που είχε δεχθεί κατά τα προηγούμενα έτη και οι οποίες έκλεισαν μέσα στο 2007. Από το σύνολο των νέων αναφορών, το 77,40% στρέφεται κατά δημόσιων φορέων/λειτουργιών και το 22,60% αφορά παραβιάσεις δικαιωμάτων του παιδιού από ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Θεματικά, οι υποθέσεις με τις οποίες ασχολήθηκε ο Συνήγορος του Παιδιού κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες με τα αντίστοιχα ποσοστά επί του συνόλου: εκπαίδευση 36,56% (εγγραφές, μετεγγραφές, μετακίνηση μαθητών, στήριξη αδυνάτων, σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, επιβολή κυρώσεων κ.ά.), οικογένεια και υποκατάστατη φροντίδα 18,50% (γονική επιμέλεια, σχέσεις γονέων-παιδιών, υιοθεσία και αναδοχή, επικοινωνία παιδιών με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένουν κ.ά.), υγεία, πρόνοια, κοινωνική ασφάλιση ανηλίκων και παιδικό σταθμοί 13,66%, υποδοχή ανηλίκων μεταναστών-προσφύγων και οικογενειακή συνένωση 15,42%, κακοποίηση και εκμετάλλευση ανηλίκων 3,08%, ταυτότητες και πιστοποιητικά γεννήσεως 5,73%, κοινωνική συμμετοχή και ψυχαγωγία 4,41%, επίπεδο διαβίωσης <2% [1,32%], το παιδί ως καταναλωτής <2% [1,32%] κ.ά.

Συγκεκριμένα, από τις υποθέσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση, η μεγαλύτερη υποκατηγορία (8,81% επί του συνόλου των αναφορών του Κύκλου) αφορά στην ειδική αγωγή (σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, μέτρα υποστήριξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, λειτουργία των Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης του ΥΠΕΠΘ κ.ά.), η δεύτερη (7,49%) αφορά στην υποδομή των σχολικών εγκαταστάσεων (εξοπλισμός και βοηθήματα), η τρίτη (επίσης 7,49%) σε θέματα πρόσβασης στην εκπαίδευση (εγγραφές, μετεγγραφές κ.λπ.), και ακολουθούν θέματα συμπεριφοράς και συνύπαρξης (σχέσεις μαθητών-εκπαιδευτικών, βία μεταξύ των μαθητών και επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων – 6,17%), οργάνωσης των σχολείων (συνθήκες λειτουργίας, εξετάσεις, εκδρομές κ.λπ. – 3,96%), θέματα φοίτησης (απουσίες, αποχή και διαρροή – 1,76%) κ.ά.

Από τις αναφορές που εξέτασε το 2007 ο Συνήγορος του Παιδιού, το 71,16% αφορούσε

σε περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού από δημόσιο φορέα, και το 28,84% σε περιπτώσεις που στρέφονταν κατά ιδιωτών.

Από το σύνολο των αναφορών αυτών, το 49,78% ήταν βάσιμες, δηλαδή διαπιστώθηκε πρόβλημα παραβίασης δικαιωμάτων του παιδιού.

Από τις αναφορές που αφορούν σε παραβίαση δικαιωμάτων του παιδιού από δημόσιο φορέα, το 57,80% ήταν βάσιμες, και το αντίστοιχο ποσοστό για τις αναφορές που στρέφονταν κατά ιδιωτών ήταν 60,52%.

Από τις περιπτώσεις που αφορούσαν σε παραβίαση δικαιωμάτων από δημόσιο φορέα, στο 68% το πρόβλημα αντιμετωπίστηκε ύστερα από την παρέμβαση της Αρχής, στο 25% δεν αντιμετωπίστηκε, λόγω νομοθετικών κενών, οργανωτικών δυσλειτουργιών κ.λπ., και στο 7% η διοίκηση δεν έκανε δεκτές τις προτάσεις της Αρχής.

Από τις υποθέσεις που στρέφονταν κατά ιδιωτών, στο 60,52% των περιπτώσεων η Αρχή προέβη στις κατάλληλες ενέργειες (κιντοποίηση αρμόδιων υπηρεσιών, διατύπωση προτάσεων, παροχή συμβουλών προς τους εμπλεκόμενους κ.ά.), στο 23,68% η έρευνα διακόπηκε ύστερα από αίτημα του αναφερομένου ή για άλλους λόγους (όπως τη μη αποδοχή της διαμεσοληθτικής παρέμβασης της Αρχής σε υποθέσεις διαφωνίας γονέων για θέματα επιμέλειας ή επικοινωνίας των γονέων με τα παιδιά τους), και για το 15,80% δεν διαπιστώθηκε –έπειτα από έρευνα– προσβολή δικαιωμάτων του παιδιού.

Ως προς τις ενέργειες προάσπισης και προαγωγής των δικαιωμάτων του παιδιού και ανεξάρτητα από την υποβολή αναφορών, ο Συνήγορος του Παιδιού συμμετείχε ενεργώς και αυτή τη χρονιά στον δημόσιο διάλογο και στην προώθηση πολιτικών για το παιδί. Επίσης, ο Συνήγορος του Παιδιού πραγματοποίησε επισκέψεις σε σχολεία, ιδρύματα και φορείς που ασχολούνται με τα παιδιά, συζήτησε με τα παιδιά και με τους επαγγελματίες, συναντήθηκε με εκπροσώπους φορέων, αντάλλαξε απόψεις, κατέγραψε διαπιστώσεις, πραγματοποίησε εκδόσεις και διακίνησε έντυπο και ηλεκτρονικό ενημερωτικό υλικό.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε 16 μονάδες παιδικής προστασίας και φιλοξενίας, τέσσερα σωφρονιστικά καταστήματα, ένα ίδρυμα αγωγής και πέντε καταυλισμούς –Ρομά και προσφύγων– και επίσης συναντήθηκε με 80 ομάδες ανηλίκων σε σχολεία, ιδρύματα, κέντρα νεότητας και στα γραφεία του, ενημερώνοντας τα παιδιά για τα δικαιώματά τους και συζητώντας μαζί τους για θέματα που τα απασχολούν. Ο Συνήγορος του Παιδιού και μέλη του επιστημονικού προσωπικού επισκέφθηκαν 23 πόλεις, όπου συμμετείχαν σε συναντήσεις και εκδηλώσεις, και πραγματοποίησαν 60 ομιλίες σε συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια στην Ελλάδα σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού.

Συναντήσεις αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας πραγματοποιήθηκαν με εκπροσώπους των Υπουργείων Παιδείας, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, πρώην Δημοσίας Τάξης, και Δικαιοσύνης, των Περιφερειών, της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, με δημόσιους φορείς, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), την ΕΕΤΤ, το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, καθώς και με ΜΚΟ.

Ως προς τις εκδοτικές δραστηριότητες του Συνηγόρου του Παιδιού, το 2007 εκτυπώθηκαν η περίληψη της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ενημερωτικά φυλλάδια για εφήβους και παιδιά δημοτικού, ημερολόγιο για παιδιά, σελιδοδείκτες και αφίσες, τα οποία απεστάλησαν σε σχολεία και ιδρύματα.

Για την ευρύτερη διάδοση των μηνυμάτων του, ο Συνήγορος του Παιδιού παρήγαγε ακόμη τηλεοπτικό σποτ σε συνεργασία με την ΕΡΤ, με θέμα «Τα παιδιά έχουν δικαιώματα!», το οποίο προβλήθηκε από όλους τους τηλεοπτικούς σταθμούς, με έγκριση κοινω-

νικού μηνύματος από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ). Επίσης έλαβε ανάλογη έγκριση και προβλήθηκε μήνυμα κατά της σωματικής τιμωρίας των παιδιών, το οποίο δημιούργησε η Αρχή από κοινού με τους φορείς που συμμετέχουν στο Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά.

Σημαντικές ήταν οι δραστηριότητες του Συνηγόρου του Παιδιού και στο εξωτερικό, καθώς μάλιστα κατά το 2007 ο Βοηθός Συνήγορος για τα δικαιώματα του παιδιού ολοκλήρωσε τη θητεία του ως προέδρου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Συνηγόρων του Παιδιού. Με αυτή την ιδιότητα συμμετείχε ως ομιλητής στο πρώτο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα Παιδιά στο Βερολίνο, ως εισηγητής της θεματικής «Τα δικαιώματα του παιδιού σε μια εκπαιδευτική προοπτική» στην τακτική σύνοδο των Ευρωπαίων Υπουργών Παιδείας στην Ισταμπούλ και επίσης έλαβε μέρος σε ειδική ακρόαση για τα δικαιώματα του παιδιού στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο ετήσιο συνέδριο Συνηγόρων του Παιδιού στη Βαρκελώνη, στη διηπειρωτική συνάντηση Συνηγόρων του Παιδιού στη Φλωρεντία, στη Συνάντηση Συνηγόρων για τα Δικαιώματα του Παιδιού της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, στη διάσκεψη του Συμβουλίου της Ευρώπης με θέμα «Διεθνής δικαστική προστασία για τα παιδιά», όπως και σε διάφορα διεθνή συνέδρια, ομάδες εργασίας κ.λπ.

2. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Οι σημαντικότερες δημόσιες παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες του Συνηγόρου του Παιδιού το 2007 ήταν οι ακόλουθες:

2.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κάλεσε τον Συνήγορο του Παιδιού να συμμετάσχει στη δημόσια διαβούλευση για το περιεχόμενο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, οι βασικοί άξονες του οποίου ανακοινώθηκαν τον Μάιο του 2007.

Αφού έλαβε μέρος στην πρώτη συνάντηση διαβούλευσης με δημόσιους και μη κυβερνητικούς φορείς, ο Συνήγορος του Παιδιού απέστειλε στο υπουργείο και δημοσιοποίησε με δελτίο Τύπου έγγραφο με το οποίο γνωστοποίησε τις θέσεις της Αρχής για το σημαντικό αυτό ζήτημα.

Συγκεκριμένα, η Αρχή εξέφρασε την άποψη ότι η εκπόνηση ενός εθνικού σχεδίου δράσης για τη διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής και πολιτικής για τα παιδιά στη χώρα μας –η οποία αποτελεί ζητούμενο από καιρό– είναι απαραίτητο να περιλάβει ορισμένα ουσιώδη στοιχεία τα οποία απουσίαζαν από το κείμενο αρχών που δόθηκε στη δημοσιότητα. Μεταξύ άλλων, απαιτείται να τεκμηριωθούν η υπάρχουσα κατάσταση και οι καταγεγραμμένες ανάγκες στον χώρο της παιδικής προστασίας, να γίνει αναλυτικότερη περιγραφή των προβλεπόμενων δράσεων, να προβλεφθεί διαρκής διϋπουργική συνεργασία, να δεσμευθούν πόροι, να συγκεντρωθούν οικονομικά στοιχεία και να συνταχθούν χρονοδιάγραμμα και επιχειρησιακό σχέδιο το οποίο θα προβλέπει τη συμμετοχή των φορέων στην εξειδίκευση, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των σχεδιαζόμενων ενεργειών.

Ο Συνήγορος του Παιδιού πρότεινε να συγκροτηθούν διαρκής Εθνική Συντονιστική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού και επιστημονική επιτροπή που θα έχει την κύρια ευθύνη για την εκπόνηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδίου, να δημιουργηθούν ομάδες εργασίας ανά θεματική ενότητα, να εμπλουτιστεί το σχέδιο με δράσεις που θα αφορούν σε όλο το πεδίο εφαρμογής της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ν. 2101/1992), να προβλεφθεί σύστημα για την εφαρμογή του σχεδίου σε περιφερειακό επίπεδο με τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και με δέσμευ-

ση πόρων, ώστε να διασφαλίζεται η μακρόχρονη παρέμβαση προς όφελος της προάσπισης των δικαιωμάτων των ανηλίκων στη χώρα μας.

Ως προς το περιεχόμενο του σχεδίου, ο Συνήγορος του Παιδιού επισήμανε ενδεικτικά ορισμένα θεματικά πεδία που θεωρεί απαραίτητα να συμπεριληφθούν: υπηρεσίες πρόνοιας και παιδικής προστασίας, υγεία, εκπαίδευση, ειδική αγωγή, δικαιοσύνη, μείωση της παιδικής φτώχειας, καταπολέμηση της παιδικής εργασίας, ΜΜΕ, προστασία των παιδιών από τη βία, επιστημονική έρευνα κ.ά.

Ως προς την ακρόαση και την αποτύπωση των απόψεων των ίδιων των παιδιών με σκοπό τη διαμόρφωση εθνικής πολιτικής για τα δικαιώματα του παιδιού, ο Συνήγορος του Παιδιού εξέφρασε τη διαθεσιμότητά του να συνδράμει με ειδικές δράσεις του, σύμφωνα με τον θεσμικό ρόλο και την εμπειρία του.

Η υπόθεση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού παρέμεινε εκκρεμής έως το τέλος του 2007, χωρίς άλλες εξελίξεις ή πρωτοβουλίες εκ μέρους της κυβέρνησης.

Θεωρώντας το ζήτημα ύψιστης σημασίας, ο Συνήγορος του Παιδιού προσδοκά ότι το σχέδιο θα προωθηθεί με διακομματική συναίνεση, με αναθέσεις σε συγκεκριμένα θεσμικά όργανα, με αξιοποίηση των υπάρχοντων μηχανισμών, όπως είναι το Παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ερευνητικών κέντρων, όπως είναι το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, ειδικευμένων ινστιτούτων δημοσίου δικαίου, και με τη συμμετοχή εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

2.2 ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ο Συνήγορος του Παιδιού, όπως και οι ομόλογοι θεσμοί διεθνώς, αποδίδει μεγάλη σημασία στην ευρύτερη διάδοση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Η Αρχή έχει επισημάνει επανειλημμένα ότι η ελληνική κυβέρνηση έχει καθυστερήσει να υποβάλει στην Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ δύο πενταετείς εκθέσεις (1995–2000 και 2000–2005) σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης. Εκτός όμως από την υποχρέωση για σύνταξη και αποστολή εκθέσεων, η ελληνική πολιτεία έχει και τη συμβατική υποχρέωση «να κάνει ευρέως γνωστές τόσο στους ενήλικες όσο και στα παιδιά τις αρχές και τις διατάξεις της σύμβασης με δραστήρια και κατάλληλα μέσα» (άρθρο 42 του Ν. 2101/1992).

Από την επικοινωνία του με τα παιδιά και τους επαγγελματίες που εργάζονται μαζί τους, ο Συνήγορος του Παιδιού έχει διαπιστώσει ότι η σύμβαση δεν τους είναι γνωστή και ότι, τόσο στα σχολεία όσο και στις πανεπιστημιακές σχολές από τις οποίες αποφοιτούν οι εκπαιδευτικοί, δεν παρέχονται επαρκώς ενημέρωση και εκπαίδευση για τα δικαιώματα του παιδιού.

Η ενίσχυση της εκπαίδευσης σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού με συμμετοχικές και φιλικές στα παιδιά μεθόδους αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της αγωγής των νέων πολιτών, που μπορεί να συμβάλει καταλυτικά στην κοινωνικοποίησή τους και στην έμπρακτη προάσπιση των δικαιωμάτων τους, ιδίως μάλιστα σε μια εποχή κατά την οποία τα παιδιά είναι εκτεθειμένα σε πολλαπλούς κινδύνους και παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους.

Επιχειρώντας να συμβάλει στη βελτίωση των εργασιών για την εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού, ο Συνήγορος του Παιδιού επεξεργάστηκε και εξέδωσε τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού με απλά λόγια, παραπέμποντας στο πλήρες κείμενό της, που είναι διαθέσιμο στον ιστοχώρο του. Έχει αρχίσει μάλιστα η αποστολή της έκδοσης σε επιλεγμένα δημοτικά και γυμνάσια της χώρας, με συνοδευτικές οδηγίες

προς τους εκπαιδευτικούς για τη χρήση της και με προτάσεις για εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στα σχέδια του Συνηγόρου του Παιδιού είναι η συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας ώστε –με βάση και τα συμπεράσματα από την πιλοτική διακίνηση της περίληψης της σύμβασης– να περιληφθούν στο αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα εκτενέστερες αναφορές και βοηθήματα για την εκπαίδευση στα δικαιώματα του παιδιού.

Παράλληλα, ο Συνήγορος του Παιδιού συνεργάστηκε και με άλλους φορείς, δημόσιους και μη κυβερνητικούς, με σκοπό τη διάδοση της σύμβασης και των δικαιωμάτων του παιδιού. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας συνεργασίας με την κοινωφελή οργάνωση «Χαρούμενα Παιδιά – Χαρούμενα Νιάτα», συνέβαλε στη δημιουργία αφίσας με περίληψη του κειμένου της σύμβασης. Η αφίσα διακινήθηκε σε σχολεία της Δυτικής Αττικής.

2.3 ΑΚΡΟΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥΣ

Ο Συνήγορος του Παιδιού, από την έναρξη της λειτουργίας του, έδωσε μεγάλη έμφαση στην άμεση επικοινωνία του με τα παιδιά και στην ακρόαση των απόψεών τους. Για τον λόγο αυτόν πραγματοποιεί συστηματικά επισκέψεις σε χώρους όπου τα παιδιά εκπαιδεύονται, διαμένουν ή περνούν τον χρόνο τους και συζητά με ομάδες παιδιών σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού και με θέματα του ενδιαφέροντός τους.

Κατά το 2007 ο Συνήγορος του Παιδιού έδωσε έμφαση στο ζήτημα της συμμετοχής των παιδιών, ιδίως στον χώρο του σχολείου, το οποίο, από συζητήσεις κυρίως με εφήβους, αναδεικνύεται σε φλέγον για τους ίδιους θέμα. Τα παιδιά εκφράζουν πολλές φορές το παράπονο ότι η εκπαίδευσή τους είναι προσανατολισμένη στη σχολική απόδοση και τους βαθμούς και ότι οι απόψεις τους για όλο το φάσμα των ζητημάτων που τα απασχολούν δεν εκφράζονται ούτε ακούγονται επαρκώς ούτε στο πλαίσιο του σχολείου ούτε σε εκείνο της οικογένειας. Το αποτέλεσμα είναι συχνά τα παιδιά να αποξενώνονται, η ανάγκη τους για προσωπική έκφραση να καταπνίγεται και εν τέλει να αποφεύγουν να απευθυνθούν σε ενήλικες για σοβαρά προβλήματά τους.

Ως επιστέγασμα των συζητήσεων που διεξάγει με τα παιδιά στα σχολεία, ο Συνήγορος του Παιδιού διοργάνωσε την 21η Απριλίου του 2007, 40 ακριβώς χρόνια μετά την κατάλυση της δημοκρατίας στην Ελλάδα, μια «Ημέρα Διαλόγου» με τα παιδιά, στην οποία συμμετείχαν 35 μαθητές και μαθήτριες από 16 γυμνάσια και λύκεια της Αττικής. Το θέμα της συνάντησης ήταν «Ακούγομαι, εκφράζομαι, συμμετέχω» και, με τη συνδρομή των συνεργατών του Συνηγόρου του Παιδιού, τα παιδιά το προσέγγισαν ανταλλάσσοντας απόψεις και κάνοντας δημοκρατικό διάλογο τόσο σε ολομέλεια όσο και σε ομάδες εργασίας. Προϊόν της συνάντησης ήταν οι προτάσεις των μαθητών «για ένα σχολείο που μας σέβεται και μας υπολογίζει». Κωδικοποιώντας τις προτάσεις σε ένα ερωτηματολόγιο που ανάρτησε στον ιστοχώρο του, ο Συνήγορος του Παιδιού επιδίωξε να συγκεντρώσει τις απόψεις και άλλων μαθητών για το θέμα αυτό, προκειμένου να επεξεργαστεί εισηγήσεις προς το Υπουργείο Παιδείας. Οι προτάσεις αυτές αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα δικαιωμάτων του παιδιού, στην καθιέρωση τακτικών ωρών επικοινωνίας στην τάξη, στην ενίσχυση των ομαδικών δραστηριοτήτων, στην επανεξέταση του συστήματος αξιολόγησης της σχολικής απόδοσης, στην ανάγκη συμφωνίας και τήρησης στα σχολεία κανόνων οι οποίοι θα διασφαλίζουν τη συμμετοχή και τον αλληλοσεβασμό, στην αξιοποίηση ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων ειδικοτήτων για τη στήριξη εκπαιδευτικών και μαθητών, στην ενίσχυση του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων με κατάλληλη προετοιμασία και ενημέρωση, στη συμμετοχή των μαθητών στην αξιολόγηση των σχολικών βιβλίων αλλά και των εκπαιδευτικών κ.ά.

Με την έναρξη της σχολικής χρονιάς 2007–2008, ο Συνήγορος του Παιδιού απηύθυνε έκκληση σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς να συνεργαστούν, ώστε να γίνουν τα σεβαστά τα δικαιώματα όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, δίνοντας έμφαση στη συμμετοχή των μαθητών στις διαδικασίες που τους αφορούν. Οι σχετικές συζητήσεις με μαθητές συνεχίζονται, ενημερωτικά φυλλάδια και η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού –γραμμένη με απλά λόγια– αποστέλλονται στα σχολεία και διοργανώνεται «Ημέρα Διαλόγου» με τα παιδιά στη Θεσσαλονίκη.

2.4 ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Ο Συνήγορος του Παιδιού κλήθηκε επανειλημμένα κατά το 2007 να λάβει θέση στα ζητήματα της βίας μεταξύ παιδιών και της κακοποίησης ανηλίκων, τα οποία τελευταία απασχόλησαν έντονα την κοινή γνώμη με αφορμή περιστατικά της επικαιρότητας. Η θέση που εξέφρασε επανειλημμένα η Αρχή, τόσο σε συνέδρια και ημερίδες όσο και σε επιστημονικές επιτροπές και συσκέψεις με φορείς, είναι αφενός ότι χρειάζεται προσοχή και αποφυγή του ηθικού πανικού, διότι τα φαινόμενα της βίας προβάλλονται διογκωμένα και διαστρεβλωμένα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αφετέρου ότι πρέπει να αναπτυχθεί μια στρατηγική πρόληψης, που θα εστιάζει περισσότερο στη θωράκιση των δικαιωμάτων του παιδιού παρά στην καταστολή των όποιων παραβιάσεων. Μια τέτοια στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει κυρίως την ευαισθητοποίηση και την κατάλληλη υποστήριξη των επαγγελματιών, την ενίσχυση τόσο της επικοινωνίας με τα παιδιά όσο και του συμμετοχικού τους ρόλου στους χώρους εκπαίδευσης και φροντίδας τους, την καλλιέργεια του σεβασμού των δικαιωμάτων σε παιδιά αλλά και γονείς, και την αναβάθμιση των αποκεντρωμένων ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών, ώστε να μπορούν να παρεμβαίνουν προληπτικά και υποστηρικτικά στις οικογένειες και στα παιδιά που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα. Ειδικά ως προς τα φαινόμενα βίας μεταξύ μαθητών, ο Συνήγορος του Παιδιού έχει προτείνει να εξαντλείται ο διάλογος και τα παιδαγωγικά μέσα, και οι μαθητές να συμμετέχουν στην επίλυση των συγκρούσεων και στη διαμόρφωση και τη διαφύλαξη των κανόνων που διέπουν τις σχολικές μονάδες.

Τις θέσεις αυτές, μεταξύ άλλων, τις υποστήριξε ο Συνήγορος του Παιδιού και στην Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο πλαίσιο της Επιτροπής Μελέτης και Αντιμετώπισης Σχολικών Ομάδων Κακοποίησης Μαθητών, στην οποία προσκλήθηκε και συμμετέχει.

Ως προς την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας (Ν. 3500/2006), ο Συνήγορος του Παιδιού διαπιστώνει ότι οι εκπαιδευτικοί δεν έχουν ενημερωθεί επαρκώς ούτε έχουν ακόμη ευαισθητοποιηθεί για το πεδίο ευθύνης τους. Συγκεκριμένα, η Αρχή εκτιμά ότι, επειδή ο νόμος αναφέρει απλώς την υποχρέωση των εκπαιδευτικών να ενημερώνουν αμέσως τις δικαστικές αρχές για τις υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας τις οποίες πληροφορούνται, είναι απαραίτητο το Υπουργείο Παιδείας να διευκρινίσει στους εκπαιδευτικούς αφενός ότι τους παρέχεται νομική στήριξη σε περίπτωση που οι γονείς στραφούν εναντίον τους και αφετέρου πού αλλού μπορούν να απευθύνονται –ιδίως στις τοπικές «κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ψυχικής υγείας»– για τη διερεύνηση των υποθέσεων και την υποστήριξη των παιδιών και των οικογενειών τους.

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει εκφράσει επανειλημμένα και δημοσίως την ανησυχία του για το γεγονός ότι οι εισαγγελείς ανηλίκων –που είναι υπεύθυνοι, μεταξύ άλλων, για τη λήψη μέτρων προστασίας των ανηλίκων όταν η επιμέλειά τους δεν ασκείται σωστά– δεν είναι πλησιωμένοι από κοινωνικές υπηρεσίες κατά τις προβλέψεις του Ν. 2447/1996, ώστε να μπορούν να ερευνούν και να παρακολουθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά τις υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας ή άλλων μορφών κακοποίησης που τίθενται υπόψη τους.

Ός προς τη διάδοση της πρόσφατης νομοθετικής ρύθμισης για την απαγόρευση της σωματικής βίας των γονέων κατά των παιδιών (άρθρο 4 του Ν. 3500/2006), ο Συνήγορος του Παιδιού, ως συντονιστής του Δικτύου για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά, έλαβε μέρος σε μια σειρά ενεργειών που αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση του ευρέως κοινού σε σχέση με το σημαντικό αυτό ζήτημα. Στις 30 Απριλίου 2007, τα μέλη του δικτύου εισηγήθηκαν να καθιερωθεί και στη χώρα μας η Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας και έδωσαν στη δημοσιότητα τον «Δεκάλογο Κατά της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά», ο οποίος αναρτήθηκε σε σχολεία, ιδρύματα, νοσοκομεία και μέσα μαζικής μεταφοράς. Ο Συνήγορος του Παιδιού επίσης συνεργάστηκε με δημοτικό σχολείο στο οποίο εκπαιδευτικοί, μαθητές και γονείς συνέβαλαν στη διοργάνωση καμπάνιας κατά της σωματικής βίας στα παιδιά. Το έντυπο που δημιουργήθηκε περιλαμβάνει έργα των μαθητών, αναπαράχθηκε και διακινήθηκε δε και σε άλλα σχολεία ως καλή πρακτική. Επιπλέον, ο Συνήγορος του Παιδιού συμμετείχε στην παραγωγή σχετικού εκπαιδευτικού υλικού, την οποία ανέλαβε το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. Το υλικό χρησιμοποιήθηκε σε σεμινάρια για επαγγελματίες οι οποίοι ασχολούνται με παιδιά που τα οργάνωσε το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης. Ζητούμενο των σεμιναρίων είναι οι γονείς να υιοθετήσουν μη βίαιες μορφές διαπαιδαγώγησης των παιδιών τους και να περιορίσουν τη χρήση της σωματικής τιμωρίας, ως αποτέλεσμα της παράλληλης και συνδυασμένης κινητοποίησης πολλών φορέων, δημόσιων και μη κυβερνητικών.

Ο Συνήγορος του Παιδιού εξέφρασε την ικανοποίησή του για την επικύρωση από την Ελληνική Βουλή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, για θέματα εμπορίας παιδιών, παιδικής πορνείας και πορνογραφίας, όπως και για την ψήφιση χρήσιμων ειδικών διατάξεων για την προστασία των παιδιών από αυτές τις μορφές βίας. Ειδικά μάλιστα τα μέτρα για την προστασία των ανήλικων μαρτύρων και τη δυνατότητα να καταγράφονται οι μαρτυρικές τους καταθέσεις με οπτικοακουστικά μέσα και το υλικό αυτό να χρησιμοποιείται έπειτα κατά τη δίκη, ώστε να αποφεύγεται η αυτοπρόσωπη παρουσία των παιδιών, είναι μέτρα που έχει προτείνει και υποστηρίζει ο Συνήγορος του Παιδιού. Η Αρχή επισήμανε ωστόσο ότι είναι απαραίτητο τα μέτρα για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας με θύματα ανήλικους να συνοδεύονται αφενός από εκτενή μέτρα πρόληψης (ενημέρωση και συζήτηση στα σχολεία, στήριξη ευάλωτων οικογενειών κ.ά.), και αφετέρου από τη δημιουργία κατάλληλων δομών για την περίθαλψη και την αποκατάσταση των ανήλικων θυμάτων, ιδίως όσον αφορά στους εφήβους, καθώς παρατηρείται τεράστια έλλειψη εξειδικευμένων ξενώνων φιλοξενίας.

Για το θέμα της καταπολέμησης της παιδικής εργασίας και εκμετάλλευσης, ο Συνήγορος του Παιδιού συμμετείχε σε συσκέψεις με δημόσιους φορείς και εξειδικευμένες ΜΚΟ, όπως είναι η ΑΡΣΙΣ και το Χαμόγελο του Παιδιού, επιδιώκοντας θεσμικές συνεργασίες μαζί τους και την ενίσχυση των υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας στον δρόμο (με τη μέθοδο «street work»), ώστε τα παιδιά που κινδυνεύουν να εντοπίζονται και να υποστηρίζονται.

Τέλος, ο Συνήγορος του Παιδιού συμμετείχε –από κοινού με άλλους εξειδικευμένους φορείς– στις εργασίες του Εθνικού Δικτύου Πρόληψης Ατυχημάτων και Βίας στα Παιδιά, που συντονίζεται από το Κέντρο Έρευνας και Πρόληψης Ατυχημάτων.

2.5 ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Με αφορμή τη δημοσιοποίηση του πορίσματός του για τις συνθήκες λειτουργίας της Παιδικής Νεάπολης Λασιθίου Κρήτης, ο Συνήγορος του Παιδιού επισήμανε ότι το θέμα

της στελέχωσης των δημόσιων ιδρυμάτων παιδικής προστασίας αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα που δεν έχει αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά από την κυβέρνηση. Συγκεκριμένα, στην Παιδόπολη Νεάπολης –για την οποία η Αρχή διεξήγαγε αυτεπάγγελτη έρευνα ύστερα από την πρώτη επίσκεψή της τον Ιούλιο του 2004– δεν κατέστη δυνατόν να γίνουν προσλήψεις προσωπικού, με αποτέλεσμα, όταν εκδόθηκε το πόρισμα, το προσωπικό της Παιδόπολης –που φιλοξενούσε 27 παιδιά– να είναι μόλις 4 άτομα, στα οποία δεν περιλαμβάνονταν ψυχολόγος ούτε κοινωνικός λειτουργός. Αμέσως μετά την αποστολή του πορίσματος στο Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο Συνήγορος του Παιδιού ενημερώθηκε ότι έγιναν προσλήψεις επτά μελών προσωπικού, με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Όπως έχει διαπιστώσει η Αρχή, η οποία έχει επισκεφθεί σχεδόν όλα τα ιδρύματα παιδικής προστασίας της χώρας, ανάλογα προβλήματα αντιμετωπίζουν τα περισσότερα από αυτά. Η θέσπιση και η τήρηση ελάχιστων εθνικών προδιαγραφών για τη λειτουργία και ιδίως τη στελέχωση των ιδρυμάτων παιδικής προστασίας, τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα της κυβέρνησης, προκειμένου η πολιτεία να ανταποκριθεί στην υποχρέωσή της για παροχή επαρκούς φροντίδας και υποστήριξης σε παιδιά που δεν έχουν το κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον ή που πρέπει να απομακρυνθούν από αυτό.

Ο Συνήγορος του Παιδιού υποστήριξε την παραπάνω θέση και στο πλαίσιο ημερίδας που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης με θέμα «Τα δικαιώματα των παιδιών που ζουν σε ιδρύματα», καθώς και σε άλλη ημερίδα που διοργάνωσε το Δίκτυο Συνεργασίας για την Υποστήριξη των Νέων με θέμα «Προστατεύοντας το παιδί έξω από την οικογένεια». Η Σύσταση 5 (του 2005) της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα παιδιά που διαμένουν σε ιδρύματα κάνει ρητή αναφορά στην ανάγκη να θεσπιστούν πρότυπα ποιότητας στα ιδρύματα και, μεταξύ άλλων, να εξασφαλιστεί επαρκές και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό. Το αίτημα για τη θέσπιση προδιαγραφών και τη δημιουργία συστήματος για την παρακολούθηση και τη στήριξη των μονάδων παιδικής προστασίας εκφράστηκε έντονα και από τους επαγγελματίες του χώρου στο πλαίσιο των παραπάνω ημερίδων.

Σχετικό με την επαρκή στελέχωση και εποπτεία των ιδρυμάτων παιδικής προστασίας, καθώς και με τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των παιδιών που διαμένουν σε αυτά, είναι και το ζήτημα της εφαρμογής των οικογενειοκεντρικών θεσμών εναλλακτικής φροντίδας, δηλαδή της αναδοχής και της υιοθεσίας. Δυστυχώς, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις, παρά τη δηλωμένη πρόθεση της κυβέρνησης να ενισχύσει τον θεσμό της αναδοχής και να επιταχύνει τις διαδικασίες της δημόσιας υιοθεσίας, δεν έχει προβεί ακόμη σε συγκεκριμένα μέτρα που θα διασφαλίσουν την επίτευξη αυτών των στόχων.

Για την καλύτερη ανάπτυξη των θεσμών της αναδοχής και της υιοθεσίας, όπως και για την πολύπλευρη στήριξη των παιδιών και των οικογενειών τους, είναι απαραίτητο να ενισχυθούν και να εξειδικευθούν οι αποκεντρωμένες κοινωνικές υπηρεσίες, αίτημα το οποίο ο Συνήγορος του Παιδιού έχει θέσει επανειλημμένα.

2.6 ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Μεγάλο ποσοστό των υποθέσεων που εξετάζει ο Συνήγορος του Παιδιού αφορά στα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Προβλήματα σχετικά με τον σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών αυτών έχει διαπιστώσει η Αρχή με τις επισκέψεις της σε σχολεία και κέντρα φροντίδας και περίθαλψης, καθώς και από την επικοινωνία της με τα ίδια τα παιδιά, με εκπροσώπους φορέων και συλλόγων γονέων.

Τον Δεκέμβριο, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία, ο Συνήγορος του Παιδιού δημοσιοποίησε τις διαπιστώσεις του για την κατάσταση των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες στην Ελλάδα, όπως και την έκκληση των Ευρωπαίων Συνηγόνων του Παιδιού προς τις κυβερνήσεις να επικυρώσουν τη σύμβαση του ΟΗΕ για τα Άτομα με Αναπηρία (2006), να λάβουν όλα τα αναγκαία θεσμικά μέτρα και να διαθέσουν επαρκείς πόρους για τον ουσιαστικό σεβασμό των δικαιωμάτων των παιδιών με αναπηρίες.

Οι κυριότερες διαπιστώσεις της Αρχής σε σχέση με τα δικαιώματα των παιδιών με αναπηρίες συνοψίζονται στη συνέχεια:

- Η πρόσβαση των παιδιών με κινητική αναπηρία σε δημόσιους χώρους δεν διευκολύνεται επαρκώς.
- Στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα ΚΔΑΥ του ΥΠΕΠΘ αδυνατούν να αντεπεξέλθουν ικανοποιητικά στη θεσμική τους αποστολή, λόγω υποστελέχωσης και άλλων λειτουργικών δυσχερειών. Παρατηρούνται προβλήματα στο σύστημα σχολικής αξιολόγησης ορισμένων κατηγοριών παιδιών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες, όπως είναι τα παιδιά με ελαφρά νοητική υστέρηση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σχετικό πόρισμα εξέδωσε ο Συνήγορος του Παιδιού το 2007). Επίσης διαπιστώνονται εμπόδια στην εφαρμογή του Ν. 2817/2000 όσον αφορά στα μέτρα υποστήριξης παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στα κοινά σχολεία (ελληνικής εφαρμογή του θεσμού της παράλληλης στήριξης, λόγω έλλειψης πιστώσεων και ειδικών εκπαιδευτικών, προβλήματα στη λειτουργία των τμημάτων ένταξης κ.λπ.). Ακόμη διαπιστώνονται ελλείψεις στον ειδικό εξοπλισμό και τα βοηθήματα που προορίζονται για τα παιδιά με αναπηρίες στα σχολεία (π.χ. φορητοί υπολογιστές για παιδιά με προβλήματα όρασης). Τέλος, οι κτιριακές εγκαταστάσεις σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής είναι σαφώς ανεπαρκείς, και επιπλέον παρατηρούνται σοβαρά προβλήματα στην οργάνωση και τη στελέχωσή τους.
- Στις δημόσιες μονάδες φιλοξενίας και περίθαλψης παιδιών με αναπηρίες παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις σε προσωπικό, ιδίως στα θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων, και για ορισμένες κατηγορίες παιδιών υπάρχουν ελάχιστες εξειδικευμένες μονάδες (π.χ. για παιδιά με αυτισμό). Ο ανεπαρκής αριθμός εξειδικευμένων μονάδων για τη φιλοξενία και τη φροντίδα των παιδιών με αναπηρίες οδηγεί αρκετές φορές στο να φιλοξενοούνται από ιδρύματα για υγιή παιδιά, με πολλαπλές αρνητικές συνέπειες τόσο στα ίδια όσο και στη λειτουργία των ιδρυμάτων.
- Τα κέντρα ημερήσιας φροντίδας, θεραπείας, επαγγελματικής προετοιμασίας και δημιουργικής απασχόλησης ιδιωτικού δικαίου για παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες δεν καλύπτονται από θεσμοθετημένα πρότυπα ποιότητας.
- Οι οικογένειες με παιδιά με αναπηρίες δεν υποστηρίζονται επαρκώς από την πολιτεία. Ιδίως τα αλλοδαπά παιδιά που δεν είναι πολίτες της ΕΕ αντιμετωπίζουν ακόμη μεγαλύτερο πρόβλημα, καθώς δεν δικαιούνται προνοιακά επιδόματα ή άλλης παροχής, ακόμη και εάν έχουν γεννηθεί στην Ελλάδα.

2.7 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Η κοινωνική ένταξη των παιδιών των μεταναστών αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την ελληνική κοινωνία, καθώς είναι πολύ μεγάλος ο αριθμός των παιδιών που γεννιούνται στη χώρα ή που μεταναστεύουν σε μικρή ηλικία με τους γονείς τους και στη συνέχεια εγγράφονται και παρακολουθούν το ελληνικό σχολείο. Προκειμένου τα παιδιά αυτά να μπορέσουν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, οι γονείς τους χρειάζεται να προσκομίζουν πιστο-

ποιοτικά γεννήσεως των παιδιών –όταν έρχονται σε επαφή με τις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας– που με το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο εκδίδονται μόνο στη χώρα καταγωγής τους, με αποτέλεσμα να καθίσταται εξαιρετικά δυσχερής και χρονοβόρα η απόδειξη της ταυτότητας των παιδιών ενώπιον των ελληνικών αρχών. Τον Αύγουστο ο Συνήγορος του Πολίτη δημοσιοποίησε πόρισμα σχετικά με την εγγραφή των παιδιών μεταναστών στα δημοτολόγια. Συνεκτιμώντας στοιχεία από τη νομοθεσία άλλων ευρωπαϊκών χωρών και θεωρώντας ότι η διοίκηση θα ήταν καλό να προχωρήσει σε νομοθετικές ρυθμίσεις για την κοινωνική ένταξη των αλλοδαπών που γεννήθηκαν στην Ελλάδα ή που μετανάστευσαν ανήλικοι και ενηλικιώνονται στη χώρα, ο η Αρχή πρότεινε την έκδοση εγκυκλίου από το Υπουργείο Εσωτερικών με την οποία θα διευκρινίζεται ότι, προκειμένου περί αλλοδαπών ανηλίκων, η ληξιαρχική πράξη γεννήσεώς τους γίνεται δεκτή από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες, τουλάχιστον για τις διαδικασίες που σχετίζονται με την άσκηση και την απολαβή δικαιωμάτων των παιδιών. Επίσης πρότεινε να δημιουργηθεί ειδικό δημοτικό μητρώο αλλοδαπών μονίμων κατοίκων, η εγγραφή στο οποίο θα πρέπει να εξομοιώνεται με την εγγραφή σε δημοτολόγιο, εκτός φυσικά από τις περιπτώσεις δικαιωμάτων που συνδέονται με την απόκτηση της ελληνικής ή της ευρωπαϊκής ιθαγένειας. Έως το τέλος του έτους το Υπουργείο Εσωτερικών δεν είχε απαντήσει στις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη.

2.8 ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει χειριστεί σημαντικό αριθμό υποθέσεων που αφορούν στη φροντίδα ασυνόδευτων αλλοδαπών ανηλίκων, δηλαδή παιδιών που έχουν εισέλθει στη χώρα χωρίς τη συνοδεία προσώπου που ασκεί κατά νόμο την επιμέλειά τους. Τα προηγούμενα χρόνια η Αρχή εξέδωσε ειδική έκθεση σχετικά με την κράτηση και την απέλαση των αλλοδαπών ανηλίκων (2005) και πόρισμα για τη μεταχείριση των ασυνόδευτων κρατουμένων στην Παγανή Μυτιλήνης (2006). Στις προτάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού προς τον Πρωθυπουργό και τους συναρμόδιους υπουργούς και υπηρεσίες περιλαμβάνεται η αντικατάσταση της κράτησης από προστατευτική φύλαξη και της απέλασης από επαναπατρισμό όποτε είναι εφικτός και σκόπιμος για το συμφέρον του ανηλίκου, και ακόμη ζητήθηκε η ενίσχυση των μέτρων μέριμνας και προστασίας των παιδιών με την παραπομπή τους σε κατάλληλους φορείς και με την ενεργοποίηση του θεσμού της επιτροπείας. Η διοίκηση ωστόσο δεν είχε ανταποκριθεί λαμβάνοντας συγκεκριμένα μέτρα στην κατεύθυνση των παραπάνω προτάσεων.

Στη διάρκεια του 2007 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις του Συνηγόρου του Παιδιού με εκπροσώπους του πρώην Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, και του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, χωρίς ωστόσο ακόμη να έχουν καταλήξει σε προτάσεις για νομοθετικές αλλαγές, παρά μόνο σε προσπάθειες να περιοριστεί ο χρόνος κράτησης των ανηλίκων και να αυξηθούν οι χώροι φιλοξενίας όσων καταθέτουν αίτημα ασύλου. Στην πράξη το πρόβλημα παραμένει, οι υπάρχοντες ξενώνες δεν επαρκούν και αρκετά παιδιά που δεν υποβάλλουν αίτημα ασύλου –ακόμη και αν είναι πολύ μικρής ηλικίας και ενώ προέρχονται από χώρες στις οποίες δεν μπορούν να απελαθούν– αφήνονται ελεύθερα με υπηρεσιακό σημείωμα που τα καλεί να εγκαταλείψουν τη χώρα μέσα σε 30 ημέρες.

Ο Συνήγορος του Παιδιού έθεσε εκ νέου τις προτάσεις του ενώπιον της διοίκησης και θεωρεί ότι –σε συνεργασία και με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και με ΜΚΟ– θα πρέπει να διαμορφωθεί το θεσμικό πλαίσιο που θα διασφαλίζει τη φροντίδα των ανηλίκων και την προστασία τους από τους κινδύνους που συνεπάγεται η ελεύθερη μετακίνησή τους χωρίς κάποιο πρόσωπο που ασκεί την επιμέλειά τους.

2.9 ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το θέμα της εκπαιδευτικής ένταξης και της φοίτησης των παιδιών Ρομά έχει απασχολήσει ποικιλοτρόπως τον Συνήγορο του Παιδιού, τόσο με την εξέταση υποθέσεων όσο και στο πλαίσιο πρωτοβουλιών που έχει αναλάβει. Στη διάρκεια του 2007 η Αρχή πραγματοποίησε επισκέψεις σε καταυλισμούς, συναντήσεις με εκπροσώπους συλλόγων των κοινοτήτων Ρομά, με διευθύνσεις εκπαίδευσης, παράγοντες της τοπικής αυτοδιοίκησης και εκπροσώπους του «Προγράμματος Εκπαίδευσης Τσιγγανοπαίδων», που υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Τη χρονιά αυτή δόθηκε έμφαση στην υποστήριξη της εκπαιδευτικής ένταξης των παιδιών Ρομά σε διάφορες πόλεις της θράκης και στην περιοχή του Ασπρόπυργου Αττικής.

Οι διαπιστώσεις του Συνηγούρου του Παιδιού –που τέθηκαν υπόψη των εκπροσώπων του Υπουργείου Παιδείας και παρουσιάστηκαν σε σχετικές ημερίδες– συνοψίζονται στα παρακάτω σημεία:

α. Η συμμετοχή στην εκπαίδευση είναι απόλυτα συναρτημένη με τις συνθήκες διαβίωσης των Ρομά. Ως εκ τούτου, ιδίως για τα παιδιά που διαμένουν σε καταυλισμούς ή σε ανασφαλείς κατοικίες, απαιτείται πολυεπίπεδη και διαρκής υποστηρικτική παρέμβαση της πολιτείας, η οποία, με την κατάλληλη πλαισίωση των παιδιών και των οικογενειών τους, θα διασφαλίζει τις συνθήκες που θα τους επιτρέπουν να φοιτούν σταθερά στο σχολείο.

β. Το εκπαιδευτικό μοντέλο για τη βέλτιστη εκπαιδευτική ενσωμάτωση των παιδιών Ρομά θα πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση, αφού ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες και οι ανάγκες κάθε κοινότητας. Τα σχολεία-γκέτο, αποκλειστικά με μαθητές Ρομά, πρέπει να αποφεύγονται, αλλά, από την άλλη πλευρά, η διασπορά των παιδιών σε σχολεία που βρίσκονται μακριά από την κατοικία τους μπορεί να δυσχεράνει την τακτική τους φοίτηση. Ζητούμενο είναι να λειτουργούν, όπου απαιτείται, τμήματα προετοιμασίας και να διασφαλίζεται η υγεία και η καθαριότητα των Τσιγγανοπαίδων, ώστε να γίνονται αποδεκτά από τους συμμαθητές τους. Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων με παιδιά Ρομά στις τάξεις τους πρέπει να επιμορφώνονται και να διαθέτουν ειδικά βοηθήματα για την εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών τους. Η επέκταση της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο αποτελεί θετικό στοιχείο για την κατάλληλη προετοιμασία των παιδιών Ρομά, πρέπει όμως να συνδυάζεται με στήριξη των νηπιαγωγών στην επιτέλεση της αποστολής τους. Ο Συνήγορος του Παιδιού έχει επίσης εκφράσει την άποψη ότι το καταβαλλόμενο επίδομα για την εγγραφή των παιδιών Ρομά στο σχολείο θα πρέπει να καταβάλλεται τμηματικά, ώστε να λειτουργεί ως κίνητρο και για την παραμονή και την κανονική φοίτηση των παιδιών στο σχολείο.

γ. Η φοίτηση παιδιών με διαφορετική μητρική γλώσσα και ευάλωτες συνθήκες διαβίωσης απαιτεί ειδικά εκπαιδευτικά μέσα, εργαλεία, μεθοδολογία και δεξιότητες εκ μέρους των εκπαιδευτικών που δεν μπορούν να αναπληρωθούν από τη διασπορά των μαθητών αυτών σε «κανονικές τάξεις» περισσότερων σχολείων αλλά ούτε από τις καλές προθέσεις και τη φιλοτιμία των εκπαιδευτικών λειτουργών.

Τέλος, ζήτημα που προς το παρόν παραμένει άλυτο είναι η εγγραφή για πρώτη φορά στο σχολείο μαθητών μεγαλύτερης ηλικίας. Το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να μεθοδεύσει τη συγκρότηση ειδικών τμημάτων για παιδιά Ρομά που εγγράφονται στο σχολείο με αρκετή καθυστέρηση, ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα ταχύρρυθμης εκπαίδευσης για την απόκτηση του απολυτηρίου του δημοτικού, χωρίς να δημιουργούνται προβλήματα από την ένταξή τους σε τάξεις με παιδιά πολύ μικρότερης ηλικίας.

2.10 ΠΑΙΔΙΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Ο Συνήγορος του Παιδιού με αφορμή αναφορά σχετικά με τη δυνατότητα τα παιδιά των κρατούμενων γυναικών στις Φυλακές Κορυδαλλίου να φοιτούν σε παρακείμενο παιδικό σταθμό, επισκέφθηκε τον χώρο της φυλακής και εξέτασε τις συνθήκες διαμονής των μητέρων με τα παιδιά τους. Οι διαπιστώσεις της Αρχής ήταν ότι τόσο οι χώροι όσο και οι συνθήκες διαβίωσης ήταν παντελώς ακατάλληλοι για τα παιδιά και ότι η φυλακή δεν διέθετε προσωπικό ειδικευμένο στη φροντίδα βρεφών και νηπίων. Για τον λόγο αυτόν ο Συνήγορος του Πολίτη απηύθυνε έγγραφο με σχετικά ερωτήματα προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Το υπουργείο απάντησε μέσα στο 2007 ότι προγραμματίζει τη μεταφορά των γυναικείων φυλακών σε νέο κτίριο, στον Ελαιώνα Θηβών, όπου υπήρχε μέριμνα για την ορθολογικότερη οργάνωση του χώρου διαβίωσης των μητέρων με τα παιδιά τους. Ο Συνήγορος του Παιδιού επισκέφθηκε τον χώρο αυτόν και διαπίστωσε ότι πράγματι οι συνθήκες ήταν βελτιωμένες, ωστόσο υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις και προτάσεις τόσο για τη διαμόρφωση του χώρου όσο και για την ανάγκη να πλησιασθούν οι μητέρες από ειδικευμένο νοσηλευτικό και παιδαγωγικό προσωπικό, ώστε τα παιδιά να απολαύουν τη δέουσα φροντίδα. Έως το τέλος του 2007, η μεταφορά στις νέες εγκαταστάσεις δεν είχε πραγματοποιηθεί και επομένως η Αρχή επιφυλάσσεται για περαιτέρω παρεμβάσεις, με στόχο την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών που διαμένουν μαζί με τις μητέρες τους στο σωφρονιστικό κατάστημα.

2.11 ΠΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

Ο Συνήγορος του Παιδιού, στη διάρκεια του 2007, συμμετείχε σε πολλές δραστηριότητες που αναδεικνύουν την οπτική, τους προβληματισμούς και τις σκέψεις των παιδιών για τα δικαιώματά τους μέσα από τις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες.

Συγκεκριμένα, η Αρχή συμμετείχε σε συναντήσεις με παιδιά-δημιουργούς σε πολλές πόλεις της Ελλάδας, στο πλαίσιο ειδικών καλλιτεχνικών, εκπαιδευτικών και προγραμμάτων αγωγής υγείας, παρακολούθησε θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις έργων τέχνης, βίντεο και φωτογραφίας με θέματα σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, όπως είναι τα δικαιώματα που προβλέπονται από τη Διεθνή Σύμβαση, το παιδί-πρόσφυγας, το παιδί απέναντι στη βία κ.ά.

Τον Δεκέμβριο του 2007, ο Συνήγορος του Παιδιού συμμετείχε για πρώτη φορά στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους, και συνέβαλε στην επιλογή της ταινίας σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού η οποία βραβεύτηκε.

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

3.1 ΓΟΝΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ

3.1.1 ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΣΚΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Διαζευγμένος πατέρας που δεν ασκεί την επιμέλεια του τέκνου του ζήτησε τη διαμεσολάβηση της Αρχής προκειμένου να ενημερωθεί για την πρόοδο και τη διαγωγή του παιδιού από το ιδιωτικό σχολείο στο οποίο φοιτούσε.

Σύμφωνα αφενός με τη βασική αρχή της από κοινού ευθύνης των γονέων για την ανατροφή και την ανάπτυξη των παιδιών τους (άρθρα 5, 7, 9 και 18 της ΔΣΔΠ) και αφετέρου με τον κανόνα για την κοινή άσκηση της γονικής μέριμνας του ΑΚ, στις περιπτώσεις διάστασης ή διαζυγίου λαμβάνεται μέριμνα ώστε να παραμένει κατά το δυνατόν ουσιαστικός ο ρόλος και των δύο γονέων. Έτσι, ο γονέας στον οποίο απλώς δεν έχει ανατεθεί η αποκλειστική άσκηση της επιμέλειας εξακολουθεί να εκπροσωπεί το παιδί σε κάθε υπόθεση που το αφορά, άρα και σε σχέση με το σχολείο που παρακολουθεί.

Ο Συνήγορος του Παιδιού ενημέρωσε τη διεύθυνση του σχολείου για τα παραπάνω, επισημαίνοντας επιπλέον ότι η παροχή πληροφόρησης σχετικά με την πρόοδο του παιδιού στον γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια συνιστά το απαραίτητο μέσο προκειμένου αυτός να ασκήσει τον νόμιμο έλεγχο στον γονέα που την ασκεί, ώστε να παρέμβει σε περίπτωση κακής ή καταχρηστικής άσκησης της, προς όφελος του παιδιού (άρθρο 1511, παράγρ. 1 του ΑΚ).

Επειδή μάλιστα κάθε απόφαση δημόσιου ή ιδιωτικού οργανισμού πρέπει να αποβλέπει στο συμφέρον του παιδιού (άρθρο 3, παράγρ. 1 της ΔΣΔΠ), η Αρχή συνέστησε στη διεύθυνση του σχολείου να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο γονέα, και η σύστασή της εισακούστηκε (υπόθεση 5121/2007).

3.1.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΛΟΓΩ ΑΝΕΠΑΡΚΟΥΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΟΝΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ

Ο Συνήγορος του Παιδιού δέχθηκε αναφορά από κέντρο ημερήσιας φροντίδας της Εταιρείας Προστασίας Σπαστικών το οποίο παρακολουθεί το μικρότερο από τα τρία παιδιά εν διαστάσει ζεύγους, που παρουσιάζει ειδικά ψυχοσωματικά και αναπτυξιακά προβλήματα. Πρόκειται για τη δεύτερη αναφορά μέσα σε δύο χρόνια που δέχεται η Αρχή με θέμα τη γονική μέριμνα και τη φροντίδα των παιδιών της συγκεκριμένης οικογένειας, λόγω πολλαπλών προβλημάτων βιοπορισμού, υγείας και εθισμού σε ουσίες. Με την αναφορά επισημαίνεται η ανάγκη για παρέμβαση της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα και να προστατευθούν οι ανήλικοι.

Ο Συνήγορος του Παιδιού, σε συνεργασία με την Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών, παρέβη προκειμένου να κινητοποιήσει τους δύο γονείς σε σχέση με την ανάληψη και τον επιμερισμό των γονικών ευθυνών τους, προς όφελος των ανηλίκων. Επίσης, προέβη σε διαμεσοληθτικές ενέργειες σε σχέση με τη νομική πλέον διευθέτηση ζητημάτων επιμέλειας και επικοινωνίας, καθώς και για τον καθορισμό του μόνιμου τόπου κατοικίας των τριών παιδιών. Σε ό,τι αφορά την αναγκαία παρέμβαση της εισαγγελικής αρχής για την περαιτέρω παρακολούθηση της οικογένειας και την αξιολόγηση των αναγκών της από αρμόδια κοινωνική υπηρεσία, η Αρχή υπέδειξε στους ενδιαφερομένους να απευθυνθούν οι ίδιοι στην Εισαγγελία, προς την οποία ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ήδη διαβιβάσει παλαιότερα σχετική έκθεση (υπόθεση 5081/2006).

3.1.3 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΝΗΛΙΚΗΣ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ ΜΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η αναφορά στον Συνήγορο του Παιδιού υποβλήθηκε από καθηγητές έπειτα από επίσκεψη του Βοηθού Συνηγόρου σε γυμνάσιο της Ανατολικής Αττικής και την επισήμανση από μέλη του διδακτικού προσωπικού των προβλημάτων που αντιμετώπιζε αλλοδαπή μαθήτρια –η οποία είναι πρόσφυγας, ορφανή και από τους δύο της γονείς και ζει με τα μεγαλύτερα αδέρφια της– λόγω των ιδιομορφών και δύσκολων συνθηκών της ζωής της. Αρχικά έγινε συζήτηση με την ανήλικη, ώστε να εκτιμηθεί ο βαθμός συναίνεσής της στην παροχή βοήθειας με τη διαμεσολήθηση της Αρχής. Αφού αρχικά η μαθήτρια ανταποκρίθηκε θετικά και εφόσον το σχολείο ήταν πρόθυμο να συνεργαστεί, ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε με την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, η οποία ενεργοποιήθηκε για την κοινωνική υποστήριξη της οικογένειας και την παροχή συμβουλευτικής στήριξης στην ανήλικη (υπόθεση 4021/2007).

3.1.4 ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ ΑΝΗΛΙΚΟΥ

Ανήλικη, παιδί χωρισμένων γονέων, ζήτησε τη συνδρομή του Συνηγόρου του Παιδιού για

την έκδοση διαβατηρίου. Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (άρθρο 1, παράγρ. 5 του ΠΔ 25/2004, και άρθρο 3, εδάφια α' και β' της με αρ. 302/2005/Β-932 ΥΑ), για την έκδοση διαβατηρίου ανηλίκου απαιτείται υποβολή αίτησης από τον ασκούντα τη γονική μέριμνα, σε περίπτωση δε που αυτή ασκείται και από τους δύο γονείς, αρκεί η αυτοπρόσωπη εμφάνιση του ενός, εφόσον υπάρχει η έγγραφη συναίνεση του άλλου. Στην υπό κρίση περίπτωση, ο πατέρας, που δεν ασκούσε την επιμέλεια, εξακολουθούσε όμως να ασκεί το υπόλοιπο της γονικής μέριμνας, δεν συναινούσε στην έκδοση διαβατηρίου της ανήλικης.

Η Αρχή εξήγησε στην ανήλικη ότι οι υφιστάμενες διατάξεις έχουν τεθεί για την προστασία του παιδιού από αυθαίρετες ενέργειες του ενός γονέα που θα μπορούσαν να προσβάλλουν μια σειρά δικαιωμάτων του, όπως να μην αποχωρίζεται τους γονείς του χωρίς τη θέλησή τους, να προστατεύεται από αθέμιτες μετακινήσεις και από απαγωγή (άρθρα 9, 11 και 35 της ΔΣΔΠ αντίστοιχα).

Προκειμένου όμως το παιδί να μπορέσει να απολαύσει τον ελεύθερο χρόνο του –δικαίωμά του κατοχυρωμένο από το άρθρο 31 της ΔΣΔΠ– και να συμμετάσχει με τα ετεροθαλή αδέρφια του σε εκδρομή στο εξωτερικό, ο Συνήγορος του Παιδιού πληροφόρησε την ανήλικη και τη μητέρα της για τη δυνατότητα της μητέρας να επιδιώξει την επίλυση της διαφωνίας των γονέων, κατά την άσκηση της γονικής μέριμνας, με την έκδοση δικαστικής απόφασης, που θα αποβλέπει στο συμφέρον του τέκνου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1511 και 1512 του ΑΚ (υπόθεση 7456/2007).

3.2 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

3.2.1 ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΣΤΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο σύλληλος γονέων και κηδεμόνων μειονοτικού δημοτικού σχολείου στη θράκη υπέβαλε αναφορά στον Συνήγορο του Παιδιού, προκειμένου να υποστηριχθεί κατάλληλα ανήλικος μαθητής που φοιτά στο σχολείο και παρουσιάζει προβλήματα συμπεριφοράς και μάθησης. Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στο αρμόδιο Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ), από το οποίο ενημερώθηκε ότι, προκειμένου να βοηθηθεί ο ανήλικος, τοποθετήθηκε εκπαιδευτικός μουσουλμανικής καταγωγής στο σχολείο. Παράλληλα, η Αρχή ενημερώθηκε ότι τα προβλήματα που εκδήλωνε στο σχολείο ο ανήλικος συνδέονταν με σοβαρές δυσκολίες στο οικογενειακό του περιβάλλον. Ως εκ τούτου, επικοινωνήσε με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της αρμόδιας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, προκειμένου να διενεργηθεί κοινωνική έρευνα.

Από την έρευνα και τα υπόλοιπα στοιχεία που διέθετε η υπηρεσία, προέκυψε ότι τα σοβαρά οικογενειακά προβλήματα είχαν ως αποτέλεσμα τη σωματική και τη συναισθηματική κακοποίηση του ανηλίκου από τους γονείς. Για μεγάλο χρονικό διάστημα η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας προσπαθούσε να παρακολουθήσει και να υποστηρίξει την οικογένεια με επισκέψεις στο σπίτι, για να παράσχει στους γονείς συμβουλευτική στήριξη και οικονομική ενίσχυση, χωρίς όμως να επιτευχθεί σημαντική βελτίωση. Κάποια στιγμή η κατάσταση επιδεινώθηκε, με αποτέλεσμα η κοινωνική υπηρεσία, λαμβάνοντας υπόψη και σχετική παιδοψυχιατρική γνωμάτευση, να απευθυνθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος εξέδωσε εντολή για την προσωρινή τοποθέτηση του ανηλίκου σε ίδρυμα παιδικής προστασίας. Ωστόσο ο σύλληλος γονέων και μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας εξέφρασαν αντιρρήσεις σχετικά με αυτή την προοπτική, καθώς ούτε στη θράκη ούτε σε άλλη περιοχή της χώρας υπάρχει ίδρυμα προσαρμοσμένο στις θρησκευτικές ανάγκες των μουσουλμάνων.

Ο Συνήγορος του Παιδιού πραγματοποίησε επίσκεψη στην περιοχή, συζήτησε με εκπροσώπους των εμπλεκόμενων φορέων και ζήτησε να παρέμβει ο μουφτής για την ανεύ-

ρση ανάδοχης οικογένειας εντός της μουσουλμανικής κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη ότι η τοποθέτηση του ανηλίκου σε ίδρυμα παιδικής προστασίας –εκτός από το γεγονός ότι θα προκαλούσε την αντίδραση της οικογένειας και της τοπικής κοινότητας– ήταν προβληματική και λόγω της ανυπαρξίας κατάλληλου ιδρύματος στην περιφέρεια που να διευκολύνει την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και στο οποίο κατά την επικοινωνία με τους φιλοξενούμενους ανηλικούς και τους γονείς τους –μέλη της μειονότητας– να χρησιμοποιείται γλώσσα κατανοητή από εκείνους. Για τους λόγους αυτούς, η εισαγγελική εντολή απομάκρυνσης του ανηλίκου δεν έχει εκτελεστεί έως σήμερα. Επιπλέον, η προσπάθεια του μωφτή να βρει κατάλληλη ανάδοχη οικογένεια δεν είχε θετικό αποτέλεσμα. Στη σχετική υπόθεση, η μεσολαβητική παρέμβαση του Συνηγόρου του Παιδιού δεν ευδοκίμησε, συνέβαλλε ωστόσο στη διαπίστωση μιας σημαντικής θεσμικής έλλειψης που αφορά στην παιδική προστασία στην περιοχή της θράκης (υπόθεση 12522/2005).

3.2.2 ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Αλληλοδαπή ανήλικη που κατά την καλοκαιρινή περίοδο φιλοξενούνταν σε κατασκήνωση την οποία επισκέφθηκε ο Συνήγορος του Παιδιού προέτρεψε τη μητέρα της να υποβάλει αναφορά στην Αρχή προκειμένου ο μικρότερος αδελφός της –ο οποίος παρουσίαζε σοβαρά προβλήματα συμπεριφοράς– να εγγραφεί σε δημόσιο παιδικό σταθμό. Τα παιδιά και η μητέρα ήταν θύματα σωματικής και λεκτικής βίας εκ μέρους του πατέρα, ο οποίος είχε πρόβλημα αλκοολισμού. Η ανήλικη φιλοξενούνταν σε ίδρυμα παιδικής προστασίας, και η εγγραφή του μικρότερου παιδιού στον σταθμό θα διευκόλυνε τη μητέρα να βρει εργασία και, συνεπώς, να αποχωρήσει από τη συζυγική κατοικία.

Ο Συνήγορος του Παιδιού παρέπεμψε καταρχάς τη μητέρα σε κέντρο κακοποιημένων γυναικών και στις αρμόδιες υπηρεσίες, προκειμένου η ίδια και το μικρότερο παιδί της να έχουν την απαραίτητη ψυχολογική και νομική υποστήριξη. Επίσης, η Αρχή επικοινωνήσε με την κοινωνική λειτουργό και τους υπευθύνους του παιδικού σταθμού του Οργανισμού Εργατικής Εστίας, καθώς και με τη διευθύντρια των παιδικών σταθμών του δήμου όπου κατοικούσε το παιδί, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εγγραφή του. Καθώς η μητέρα έφυγε τελικά από τη συζυγική κατοικία, ο Συνήγορος του Παιδιού επικοινωνήσε με τους υπευθύνους του δημοτικού παιδικού σταθμού στη νέα περιοχή κατοικίας της, ώστε το παιδί να εγγραφεί τελικά εκεί, όπως και έγινε (υπόθεση 9992/2006).

3.2.3 ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΜΑΘΗΤΡΙΑΣ ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Οι γονείς μαθήτριας δημοτικού σχολείου κατέθεσαν αναφορά με την οποία ισχυρίζονταν ότι η μαθήτρια υπέστη σεξουαλική παρενόχληση από τον δάσκαλό της. Ενώ ανακοίνωσαν το γεγονός στον διευθυντή του σχολείου και στην αρμόδια Διεύθυνση ΠΕ, η διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης δεν προχώρησε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε έγγραφο στον προϊστάμενο του αρμόδιου Γραφείου ΠΕ, επισημαίνοντας ότι, εξαιτίας της σοβαρότητας της πιθανολογούμενης πράξης, ήταν αναγκαίο να διενεργηθεί έρευνα με τη μορφή είτε προκαταρκτικής εξέτασης είτε ένορκης διοικητικής εξέτασης και, σε περίπτωση ανεπάρκειας ενδείξεων, να συνταχθεί έκθεση, επαρκώς αιτιολογημένη σύμφωνα με το άρθρο 126, παράγρ. 3 του Υπαλληλικού Κώδικα. Έπειτα από αυτό, διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση, από την οποία όμως δεν προέκυψαν πειθαρχικές ευθύνες κατά του εκπαιδευτικού, και η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο.

Στη συνέχεια η Αρχή απευθύνθηκε στο αρμόδιο Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο

Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, επισημαίνοντας ότι έχουν γεννηθεί ερωτηματικά ως προς την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών που ακολουθήθηκαν κατά την έρευνα της υπόθεσης, ζητώντας την εκ νέου διερεύνηση του θέματος. Παράλληλα, συνέστησε στους γονείς της μαθήτριας να απευθυνθούν σε ιατροπαιδαγωγική υπηρεσία για την υποστήριξη όλης της οικογένειας, δεδομένης μάλιστα της επιθυμίας τους να καταθέσουν μηνυτήρια αναφορά για το περιστατικό, όπως τελικά έκαναν. Σύμφωνα με τα όσα πληροφορήθηκε αργότερα η Αρχή, η ένορκη διοικητική εξέταση ολοκληρώθηκε και ο εκπαιδευτικός παραπέμφθηκε για επιβολή πειθαρχικής ποινής (υπόθεση 8607/2007).

3.2.4 ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Οι γονείς δύο νηπίων (διαφορετικών οικογενειών) που φοιτούσαν στο ίδιο τμήμα δημοτικού παιδικού σταθμού των βορείων προαστίων του Νομού Αττικής υπέβαλαν συγχρόνως αναφορές στον Συνήγορο του Παιδιού, με θέμα την αντιπαιδαγωγική, υποτιμητική και ψυχολογικά επιζήμια συμπεριφορά παιδαγωγού του παιδικού σταθμού προς το σύνολο των νηπίων της τάξης.

Η Αρχή απευθύνθηκε προς τη διευθύντρια του παιδικού σταθμού και προς τον αρμόδιο για την εποπτεία των παιδικών σταθμών δήμαρχο. Οι αρμόδιοι επιβεβαίωσαν την απομάκρυνση της παιδαγωγού και τη μετάθεσή της σε άλλο παιδικό σταθμό, όπου τη συμπεριφορά της θα παρακολουθούσε η εκεί διευθύνουσα, όπως είχε προταθεί και από τον Συνήγορο του Παιδιού. Έπειτα από αίτημα των γονέων, και με τη διαμεσολάβηση της Αρχής, πραγματοποιήθηκε συνάντησή τους με τον δήμαρχο, ο οποίος τους ενημέρωσε για τις ενέργειες που έγιναν και τους διαβεβαίωσε ότι δεν πρόκειται να επαναληφθούν παρόμοια ατυχή γεγονότα (υποθέσεις 1825/2007, 18253/2007).

3.3 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.3.1 ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μέλος εθελοντικής ομάδας που ασχολείται με παιδιά Ρομά απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Παιδιού, προκειμένου επτά ανήλικοι Ρομά να εγγραφούν στο δημοτικό σχολείο. Οι γονείς των παιδιών, με τη βοήθεια των εθελοντών, είχαν απευθυνθεί στα σχολεία των Δήμων Αγίου Ιωάννη Ρέντη και Μοσχάτου που βρίσκονταν στην περιοχή κατοικίας τους, καθώς και στα αντίστοιχα Γραφεία ΠΕ, έλαβαν όμως από όλους την απάντηση ότι η συγκεκριμένη διεύθυνση κατοικίας βρίσκεται εκτός των ορίων τους. Ως αποτέλεσμα, το σχολικό έτος ξεκίνησε χωρίς τα παιδιά να έχουν γίνει δεκτά από καμιά σχολική μονάδα.

Ο Συνήγορος του Παιδιού επικοινωνήσε με το 1ο Γραφείο ΠΕ Καλλιθέας, το 4ο Γραφείο ΠΕ Πειραιά, το 1ο Γραφείο ΠΕ Πειραιά, το 1ο Δημοτικό Σχολείο Ρέντη, τη Διεύθυνση ΠΕ Πειραιά και τη Διεύθυνση ΠΕ Δ' Αθήνας, προς αναζήτηση του σχολείου στο οποίο είχαν δικαίωμα εγγραφής οι ανήλικοι. Η διεύθυνση κατοικίας των ανηλίκων, ωστόσο, δεν είχε συμπεριληφθεί στα όρια κανενός σχολείου της γύρω περιοχής. Ως εκ τούτου, η Αρχή απευθύνθηκε εγγράφως προς τη Διεύθυνση ΠΕ Δ' Αθήνας, ζητώντας από τον διευθυντή να μεριμνήσει για την εξεύρεση λύσης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Τελικά, με έγγραφό της, η Διεύθυνση ΠΕ Δ' Αθήνας, ύστερα από συνεννόηση με τη Διεύθυνση ΠΕ Πειραιά, ενημέρωσε τον Συνήγορο του Παιδιού ότι οι ανήλικοι μπορούσαν να εγγραφούν σε δύο δημοτικά σχολεία του Δήμου Μοσχάτου που βρίσκονται κοντά στον τόπο κατοικίας τους και ότι στη συνέχεια θα επανακαθορίζονταν τα όρια της σχολικής περιφέρειας ώστε να περιληφθεί η συγκεκριμένη διεύθυνση (υπόθεση 15508/2007).

3.3.2 ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΣΕ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Ο Συνήγορος του Παιδιού δέχθηκε αναφορά με θέμα τη διακοπή φοίτησης μαθητή με αναπτυξιακή διαταραχή σε νηπιαγωγείο της Αθήνας. Η διακοπή της φοίτησης ζητήθηκε από το νηπιαγωγείο με την αιτιολογία ότι δεν υπήρχε η δυνατότητα να αντιμετωπιστούν πρακτικά ζητήματα φροντίδας του παιδιού που σχετίζονταν με τη διαταραχή.

Η Αρχή επικοινωνήσε με το ιατροπαιδαγωγικό κέντρο που παρακολουθούσε την αναπτυξιακή πορεία του ανηλίκου και ενημερώθηκε για τις προτάσεις του ως προς την εκπαίδευση του παιδιού. Οι προτάσεις εστιάζονταν στην ανάγκη επανένταξης του παιδιού στο νηπιαγωγείο, δεδομένου ότι η συμμετοχή του στις παιδαγωγικές δραστηριότητες έχει θετικά αποτελέσματα στην ψυχοκοινωνική του εξέλιξη.

Στη συνέχεια, ο Συνήγορος του Παιδιού επικοινωνήσε με την αρμόδια σχολική σύμβουλο προσχολικής αγωγής και την προϊσταμένη του νηπιαγωγείου, επισημαίνοντάς τους ότι το παιδί θα έπρεπε να επιστρέψει στο σχολικό του περιβάλλον και τα πρακτικά ζητήματα να λυθούν μέσα από τη συνεργασία του νηπιαγωγείου με τους γονείς. Δεδομένου ότι αρχικά δεν υπήρξε θετική ανταπόκριση, η Αρχή διοργάνωσε συνάντηση στην οποία συμμετείχαν η σχολική σύμβουλος, εκπρόσωπος του ιατροπαιδαγωγικού κέντρου, η νηπιαγωγός και η μητέρα του παιδιού, προκειμένου να επιλυθεί το πρόβλημα και να συνεχιστεί η φοίτηση του παιδιού. Έπειτα από τις παραπάνω ενέργειες, ο μαθητής έγινε δεκτός στο νηπιαγωγείο για το πρωινό ωράριο του σχολείου, όχι όμως και για το ολοήμερο (υπόθεση 17009/2006).

3.3.3 ΕΠΙΒΟΛΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Πατέρας μαθητή της Γ΄ τάξης δημοτικού υπέβαλε αναφορά στον Συνήγορο του Παιδιού με θέμα την ημερήσια αποβολή του παιδιού του από ιδιωτικό εκπαιδευτήριο, λόγω της συμπεριφοράς του. Σύμφωνα με τον κανονισμό που το σχολείο απέστειλε στην Αρχή και τον οποίο οι γονείς είχαν υπογράψει κατά την εγγραφή του παιδιού τους, πράγματι προβλέπονται αυστηρές κυρώσεις, όπως διήμερη αποβολή για άρνηση εκκλησιασμού ή προσευχής και πενθήμερη αποβολή για άρνηση συμμετοχής σε παρέλαση.

Ο Συνήγορος του Παιδιού ζήτησε σχετικές εξηγήσεις από τον προϊστάμενο του αρμόδιου Γραφείου ΠΕ, καθώς, σύμφωνα με τον νόμο περί ιδιωτικής εκπαίδευσης (Ν. 682/1977), ο κανονισμός υποβάλλεται και εγκρίνεται από το αρμόδιο Γραφείο ΠΕ, η ποινή δε της αποβολής δεν προβλέπεται ως μέτρο παιδαγωγικού ελέγχου στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ΠΔ 201/1998). Διευκρινίστηκε ότι εκ παραδρομής δόθηκε στους γονείς των μαθητών του νεοσύστατου δημοτικού ο κανονισμός που αφορούσε στο γυμνάσιο του ίδιου σχολείου, και το Γραφείο ΠΕ απηύθυνε σύσταση να μην επαναληφθεί το σφάλμα. Επίσης, ο προϊστάμενος είχε διαδοχικές συναντήσεις με τον γονέα, τον διευθυντή του σχολείου, την ψυχολόγο του σχολείου και τον μαθητή, ώστε να ξεπεραστούν τα προβλήματα και να μπορέσει ο μαθητής να παρακολουθήσει κανονικά τα μαθήματά του έως το τέλος της χρονιάς. Ο Συνήγορος του Παιδιού ζήτησε τη διαρκή μέριμνα του Γραφείου ΠΕ ως προς το ζήτημα, καθώς το σχολείο φαίνεται να εφαρμόζει έναν ιδιαίτερα αυστηρό και βασισμένο σε παρωχημένα παιδαγωγικά πρότυπα τρόπο επιβολής της πειθαρχίας στους μαθητές (υπόθεση 6747/2007).

3.4 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΜΜΕ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΩΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

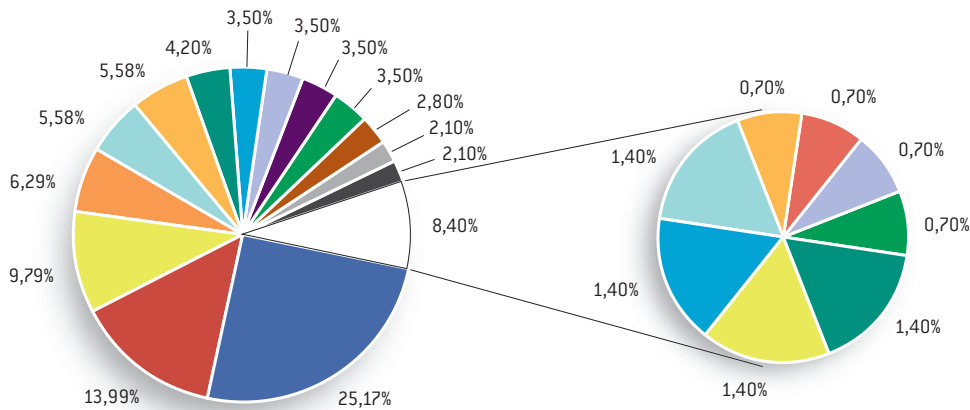
3.4.1 ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ

Ο Συνήγορος του Παιδιού δέχθηκε αναφορά από μεγάλο αριθμό γονέων και κηδεμόνων

από πόλη της Στερεάς Ελλάδας, μέσω του τοπικού Γραφείου Διαφύλαξης Δικαιωμάτων του Παιδιού, που έχει δημιουργηθεί από τον οικείο δήμο, με θέμα την προβολή οπτικοακουστικών διαφημιστικών μηνυμάτων γνωστής αλυσίδας καταστημάτων παιχνιδιών, το περιεχόμενο των οποίων οι γονείς έκριναν ως ακατάλληλο, θεωρώντας ότι εξέθετε τους ανήλικους θεατές σε αρνητικές στάσεις και αντιλήψεις σχετικά με τον γονεϊκό ρόλο και τις σχέσεις τους στην οικογένεια. Επίσης οι γονείς διαμαρτυρήθηκαν για τις ώρες και τη συχνότητα προβολής των μηνυμάτων.

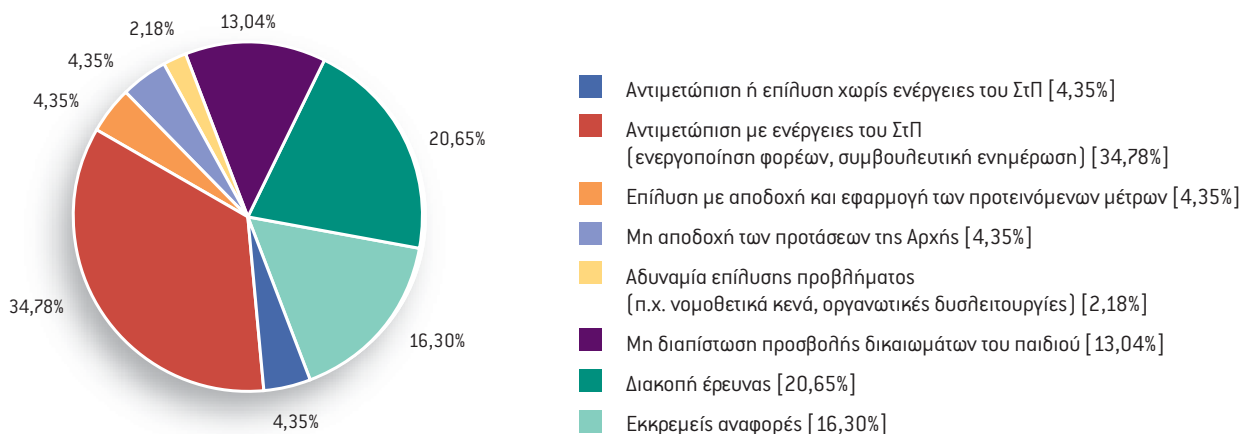
Η Αρχή επικοινωνήσε με όλους τους εμπλεκόμενους: τους εκπροσώπους της εταιρείας παιχνιδιών, τη συνεργαζόμενη διαφημιστική εταιρεία και το Συμβούλιο Ελέγχου Επικοινωνίας –όργανο αυτοδέσμευσης και αυτοελέγχου της Ένωσης Εταιριών Διαφήμισης-Επικοινωνίας και του Συνδέσμου Διαφημιζομένων Ελλάδας– το οποίο λειτουργεί κατ' επιταγήν του Ν. 2863/2000. Τελικά, ύστερα από την παρέμβαση του Συνηγούρου του Παιδιού, το συμβούλιο ενημέρωσε τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή για την απόφασή του να διακοπεί η μετάδοση των σχετικών διαφημιστικών μηνυμάτων. Επίσης έγιναν συστάσεις προς την εταιρεία και τους διαφημιστές της, με απώτερο στόχο μελλοντικά να είναι πιο προσεκτικοί ως προς την παρουσίαση της εικόνας του παιδιού σε διαφημίσεις, αλλά και ως προς τη στάση τους προς το παιδί ως αποδέκτη-καταναλωτή. Όσον αφορά στην παράβαση των ωραρίων προβολής των διαφημιστικών μηνυμάτων, η Αρχή παρέπεμψε την καταγγελία στο αρμόδιο όργανο ελέγχου, που είναι το ΕΣΡ (υπόθεση 449/2007).

ΓΡΑΦΗΜΑ 34 ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΣΔΠ)

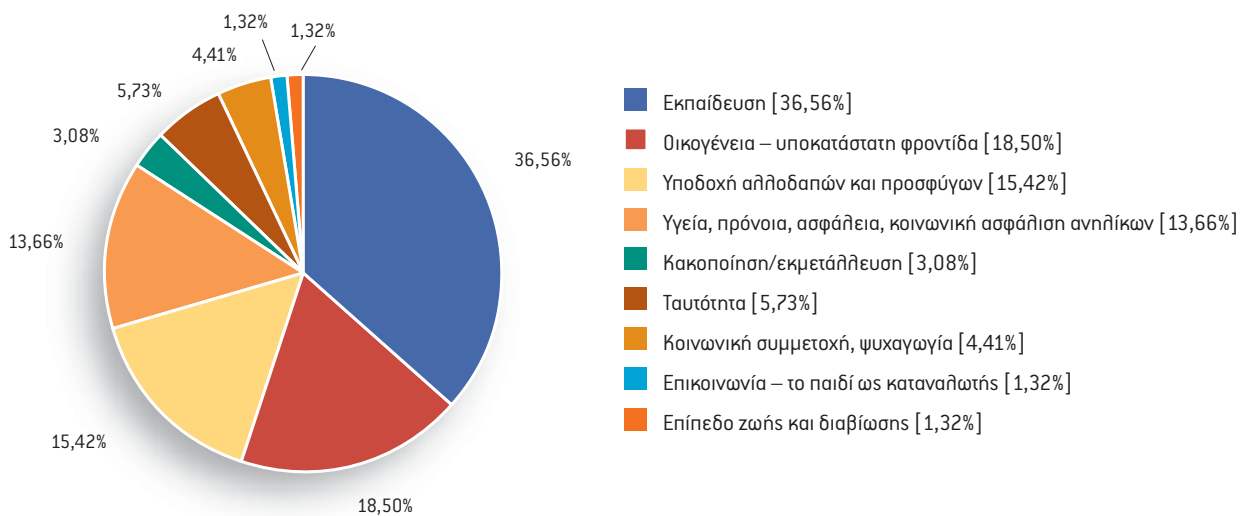


- ΣΔΠ 28: Δικαίωμα στην εκπαίδευση [25,17%]
- ΣΔΠ 5 & 18: Ρόλος και ευθύνη των γονέων [13,99%]
- ΣΔΠ 10: Οικογενειακή επανένωση [9,79%]
- ΣΔΠ 23: Προστασία παιδιών με ειδικές ανάγκες [6,29%]
- ΣΔΠ 9: Χωρισμός από τους γονείς [5,58%]
- ΣΔΠ 29: Στόχοι και περιεχόμενο της εκπαίδευσης του παιδιού [5,58%]
- ΣΔΠ 31: Δικαίωμα στην ανάπαυση και στο παιχνίδι [4,20%]
- ΣΔΠ 19: Προστασία από βία, εκκατάλειψη, εκμετάλλευση [3,50%]
- ΣΔΠ 27: Ανάπτυξη του παιδιού – δικαίωμα για ένα κατάλληλο επίπεδο ζωής [3,50%]
- ΣΔΠ 16: Σεβασμός της ιδιωτικής ζωής [3,50%]
- ΣΔΠ 2: Διάκριση ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές πεποιθήσεις [3,50%]
- ΣΔΠ 20: Εναλλακτική επιμέλεια: ιδρυματική φροντίδα [2,80%]
- ΣΔΠ 24: Δικαίωμα στην υγεία και στις ιατρικές υπηρεσίες [2,10%]
- ΣΔΠ 22: Προστασία παιδιών-προσφύγων [2,10%]
- ΣΔΠ 7: Δικαίωμα του παιδιού στο όνομα, την ταυτότητα και την ιθαγένεια, δικαίωμα να γνωρίζει τους γονείς του [1,40%]
- ΣΔΠ 17: Ρόλος και ευθύνη των ΜΜΕ [1,40%]
- ΣΔΠ 20 & 21: Εναλλακτική επιμέλεια: υιοθεσία [1,40%]
- ΣΔΠ 20: Εναλλακτική επιμέλεια: ανάδοχη φροντίδα [1,40%]
- ΣΔΠ 12: Σεβασμός στις απόψεις του παιδιού [0,70%]
- ΣΔΠ 11: Αθέμιτες μετακινήσεις στο εξωτερικό και μη επάνοδος [0,70%]
- ΣΔΠ 35: Απαγόρευση απαγωγής, πώλησης και εμπορίας παιδιών [0,70%]
- ΣΔΠ 36: Προστασία από κάθε άλλη μορφή εκμετάλλευσης [0,70%]

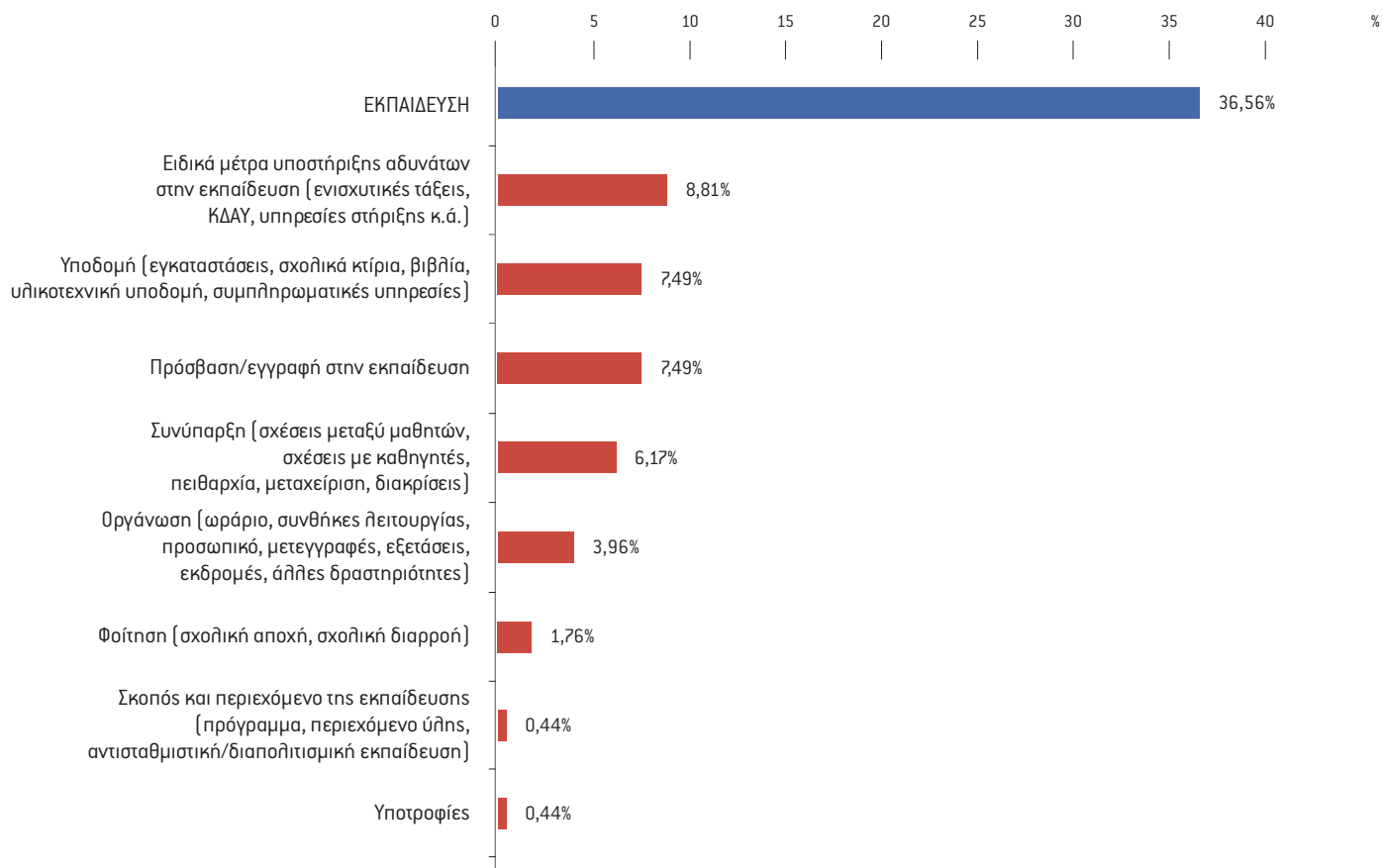
ΓΡΑΦΗΜΑ 35 ΕΚΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΤΑΔΙΟ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΑΠΟ ΙΔΙΩΤΕΣ



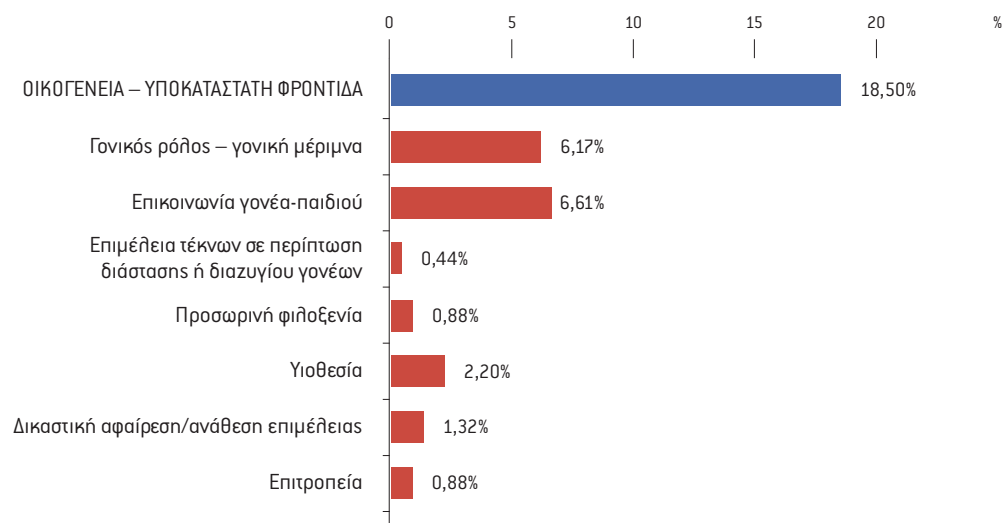
ΓΡΑΦΗΜΑ 36 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ



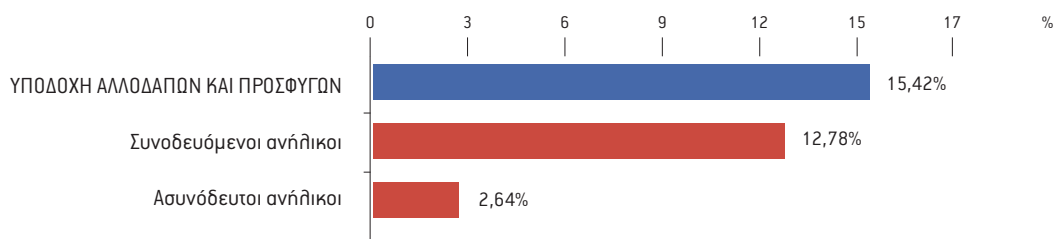
ΓΡΑΦΗΜΑ 37 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ



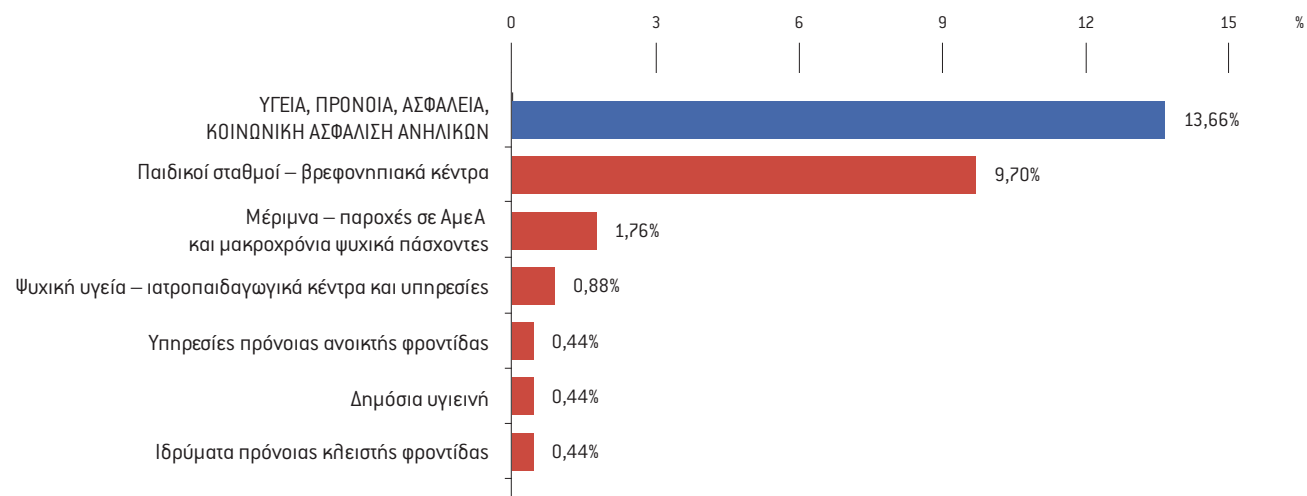
ΓΡΑΦΗΜΑ 38 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ



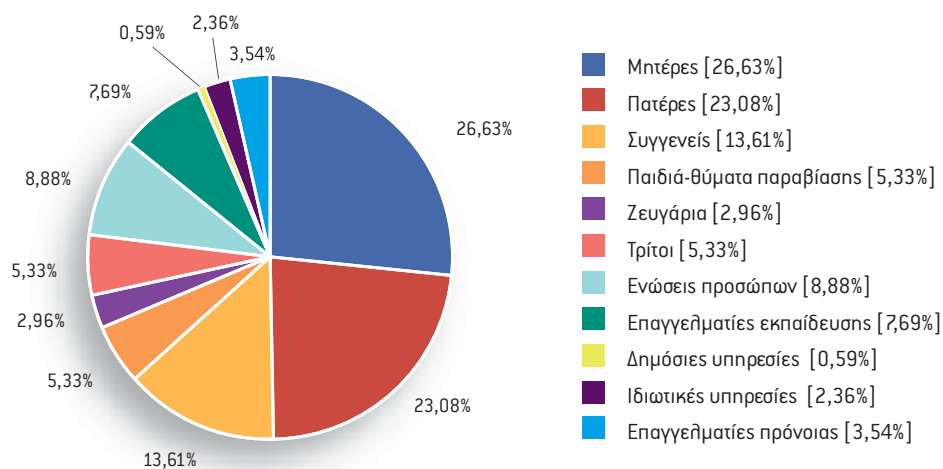
ΓΡΑΦΗΜΑ 39 ΥΠΟΔΟΧΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ



ΓΡΑΦΗΜΑ 40 ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ



ΓΡΑΦΗΜΑ 41 ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ



ΓΡΑΦΗΜΑ 42 ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΚΑΤΑΓΕΛΛΕΤΑΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

